

El país dels impostos: en què gastaria jo els diners de tots?

Debat per equips que parteix d'un pressupost públic simplificat: cada grup de 'govern' decidix com repartir 100 fitxes entre servicis públics i després defén les seues prioritats, descobrint que amb diners limitats governar és triar i que els impostos paguen el que usem cada dia.

DURADA

55 min · 1 sessió

AGRUPAMENT

grups xicotets (governos de 3-4) + debat de grup classe

UNITAT 8

El sector públic i els impostos

MATERIALS

- 100 fitxes, cigrons o gomets per equip (representen el pressupost públic)
- Tauler o full amb les 8 partides de despesa pública
- Targetes d'imprevist' per a la segona ronda
- Pissarra per a comparar els repartiments de cada govern

ENCAIX CURRICULAR · Sabers El Estado y los servicios públicos, El Estado del bienestar, Los impuestos y la justicia fiscal · Comp. específiques CE5 · Comp. clau CCL, STEM, CC

Plantejament

Cada vegada que vas al metge, encens un fanal o camines per un carrer asfaltat, algú ho ha pagat: som tots, a través dels impostos. La unitat ha explicat què és el sector públic, l'Estat del benestar i d'on ix el diners. En esta activitat li donem la volta: vosaltres sou el govern. Teniu **100 fitxes** que representen tot el que es recapta amb impostos, i heu de repartir-les entre els servicis públics.

El problema, com sempre en economia, és que **no arriba per a tot**. Si poseu més en sanitat, sobra menys per a educació o carreteres. Governar és triar, i en defendre les vostres prioritats en el debat descobrireu que no hi ha un repartiment "correcte": hi ha valors distints i discussions legítimes. Això és la política fiscal, vista de prop.

Objectius didàctics

- Entendre que el pressupost públic es nodrix d'impostos i és limitat.
- Reconéixer els pilars de l'Estat del benestar i els principals servicis públics.
- Prendre decisions de repartiment justificant prioritats amb arguments.
- Reflexionar sobre la justícia fiscal: qui paga, quant i per a què.
- Defendre una postura i escoltar la de la resta amb respecte.

Passos

- (5 min) Enquadrament.** El professor recorda d'on ixen els ingressos públics (impostos com l'IRPF i l'IVA) i en què es gasten. Repartix a cada "govern" les seues 100 fitxes i el tauler amb les 8 partides:

PARTIDA DE DESPESA PÚBLICA

Sanitat

Educació

Pensions i ajudes socials

Seguretat (policia, bombers)

Carreteres i transport

Medi ambient

Cultura i esport

Estalvi / reserva per a imprevistos

2. **(15 min) El repartiment.** Cada govern col·loca les seues 100 fitxes en les partides segons les seues prioritats. Han de gastar exactament 100. Anoten en una frase **per què** han posat més en unes que en altres.
3. **(10 min) L'imprevist.** El professor trau una targeta d'imprevist per a tots els governs: “Una onada de calor col·lapsa els hospitals” o “Una riuada destrossa tres carreteres”. Cada govern ha de **moure 15 fitxes** d'on vulga per a respondre. De quina partida les lleven? Això mostra què consideren prescindible.
4. **(20 min) El debat.** Cada govern escriu el seu repartiment en la pissarra. Es veuen les diferències i comença el debat moderat:
- Per què un govern ha posat el doble en sanitat que un altre?
 - És just retallar en cultura per a reforçar seguretat?
 - Si pugem els impostos, hi ha més fitxes, però qui les paga? Ací entra la **progressivitat**: és just que qui més guanya aporte un percentatge major?
 - Què passaria si molta gent no pagara impostos (frau fiscal)? Menys fitxes per a tots.
5. **(5 min) Tancament.** Cada estudiant escriu una conclusió: “Si jo governara, la partida que mai retallaria seria _____, perquè _____”, i una idea que li haja fet canviar d'opinió durant el debat.

Per al professorat

No hi ha repartiment correcte: el valuós és la **justificació**. L'imprevist és la part clau, perquè obliga a renunciar a alguna cosa i connecta amb l'escassetat de la Unitat 1. El debat sobre progressivitat i frau fiscal pot donar molt de si; mantén el respecte i evita que es convertisca en discussió partidista: el focus és **com es decidix la despesa amb diners limitats**, no quin partit té raó.

Avaluació

CRITERI	DESCRIPCIÓ	PES
Repartiment justificat	Assigna les 100 fitxes amb arguments coherents	30 %
Resposta a l'imprevist	Reassigna fitxes explicant què prioritza i què sacrifica	20 %
Qualitat dels arguments	Defén prioritats i connecta amb justícia fiscal	25 %
Escolta i respecte	Atén altres governs i debat sense descalificar	15 %
Conclusió personal	Formula una conclusió raonada sobre la despesa pública	10 %